

Dosarul nr. 2ra-152/24
2-22084190-01-2ra-06022024

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – I. Țonov
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – D. Dulghieru, I. Cotruță, V. Sîrbu

ÎNCHEIERE

26 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de către avocatul Eșanu Oxana, în interesele Ecaterinei Bumbu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Ecaterina Bumbu împotriva lui Ivan Carapunarlî, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Botanica, mun. Chișinău, cu privire la contestarea refuzului tatălui de a permite ieșirea din țară a copilului fără acordul său, împotriva deciziei din 01noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Ivan Carapunarlî, s-a casat hotărârea din 15 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a adoptat o nouă hotărâre,

a c o n s t a t a t:

La 14 iunie 2022, Ecaterina Bumbu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ivan Carapunarlî, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Botanica, mun. Chișinău, prin care a solicitat contestarea refuzului tatălui de a permite ieșirea din țară a copilului fără acordul său.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a invocat că din relația de căsătorie cu Ivan Carapunarlî, s-a născut xxxxx la xxxxx.

Prin hotărârea din 25 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a stabilit domiciliul copilului minor xxxxx, cu mama Ecaterina Bumbu.

Reclamanta a menționat că tatăl copilului refuză să dea expres acordul la ieșirea din țară a minorei împreună cu mama, prin ce îngrădește dreptul copilului la libera circulație.

În vederea respectării procedurii prealabile a solicitat prezența pârâtului la notarul Iana Secrieru pentru data de 20 mai 2022, ora 10:00, la adresa mun. Chișinău, str. Alexandru cel Bun, nr. 29, în vederea eliberării declarației de ieșire din țară și perfectării pașaportului român, însă până în prezent tatăl copilului nu și-a exprimat acordul pentru ieșirea copilului din țară, motiv din care s-a adresat cu acțiune în instanță.

Reclamanta a solicitat, acceptarea ieșirii din Republica Moldova a copilului minor xxxxx, anul nașterii xxxxx cu mama Ecaterina Bumbu, fără acordul tatălui Ivan Carapunarli.

Prin hotărârea din 15 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Ecaterina Bumbu.

S-a acceptat ieșirea din Republica Moldova a copilului xxxxx, anul nașterii xxxxx, fără acordul tatălui Ivan Carapunarli.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 13 martie 2023 Ivan Carapunarli a declarat apel, solicitând admiterea acesuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii cu privire la respingerea acțiunii.

Prin decizia din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de către Ivan Carapunarli.

S-a casat hotărârea din 15 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ecaterina Bumbu împotriva lui Ivan Carapunarli, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Botanica, mun. Chișinău, cu privire la contestarea refuzului tatălui de a permite ieșirea din țară a copilului fără acordul său și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care:

S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Ecaterina Bumbu ca fiind neîntemeiată.

Instanța de apel a reținut că potrivit hotărârii nr. 2-7899/2020 din 25 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a dispus desfacerea căsătoriei dintre soții Ivan Carapunarli și Ecaterina Bumbu, iar domiciliul copilului minor xxxxx a fost stabilită cu mama sa Ecaterina Bumbu.

Potrivit procesului-verbal nr. 060c-197/2022 din 27 mai 2022, ora 14:00 întocmit de executorul judecătoresc Ruslan Ciobanu, se atestă înmânarea invitației solicitantului Liuba Bumbu adresată lui Ivan Carapunarli de a se prezenta la notar în vederea eliberării declarației de ieșire din țară și a perfectării pașaportului român în privința copilului xxxxx. Din conținutul procesului-verbal rezultă că tatăl copilului nu s-a prezentat la notar cu toate că a fost invitat prin intermediul executorului judecătoresc.

Instanța de apel a considerat eronată concluzia primei instanțe, care a admis acțiunea Ecaterinei Bumbu, cu referire la permiterea plecării peste hotare a copilului minor fără acordul tatălui, stabilind că la caz prin refuzul tatălui copilului xxxxx îi este îngădit dreptul la libera circulație, ori la caz sunt relevante prevederile Legii nr. 269 din 09 noiembrie 1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova.

La caz, instanța de apel a stabilit că Ecaterina Bumbu în calitate de reprezentat legal al copilului minor este în drept oricând să iasă împreună cu copilul minor xxxxx peste hotarele țării sau să împuternicească o persoană terță să o însoțească la trecerea frontierei, fără solicitarea acordului celuilalt părinte, care nu este obligatoriu.

Deoarece domiciliul copilului minor xxxxx a fost stabilit cu mama, iar ultima dorește ca copilul să traverseze împreună hotarele Republicii Moldova, Ivan Carapunarli nu o poate împiedica în acest sens, fiind eronate concluziile primei instanțe că prin refuzul acestuia copilului îi este îngădit dreptul la liberă circulație, dat fiind faptul că pentru traversarea frontierei de stat de către copilul minor nu este necesar acordul celuilalt părinte.

Referitor la argumentul lui Ivan Carapunarli cu privire la lipsa obiectului

acțiunii și necesitatea refuzului în primire în temeiul art. 169 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă sau încetării procesului în temeiul art. 265 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a reținut că pârâtul eronat interpretează prevederile legale, ori cu referire la prevederile art. 61 alin. (3) și art. 60 alin. (4) din Codul familiei, ultimul omite faptul că litigiul nu poate fi examinat de către autoritatea tutelară întrucât obiectul litigiului nu se referă la litigii cu privire la creșterea, îngrijirea, educația și instruirea copilului, precum și la cazul existenței unor conflicte de interese între părinți și copii, prevăzute de art. 61 alin. (3) din Codul familiei.

În privința alegației lui Ivan Carapunarlî cu privire la nerespectarea procedurii prealabile și necesitatea restituirii acțiunii, sau scoaterea de pe rol, instanța de apel a menționat că pentru aceste categorii de litigii, legislația nu impune necesitatea respectării procedurii prealabile, nefiind prevăzută de nici o normă.

În continuare, instanța de apel a reținut că Ecaterina Bumbu confundă plecarea copilului peste hotare fără acordul tatălui și stabilirea domiciliului copilului minor peste hotarele țării fără acordul tatălui, care reprezintă două procedee distincte, cu obiect și teme distincte.

Totodată, s-a stabilit că Ecaterina Bumbu a formulat cerința cu privire la stabilirea copilului cu trai permanent în afara Republicii Moldova la etapa pledoriilor, cerință expusă în susținerile verbale, contrar dispozițiilor art. 235 alin. (1) din Codul de procedură civilă, astfel, prima instanță corect nu a dat curs acestor solicitări, ori această pretenție urma a fi înaintată până la începerea dezbaterilor.

Împotriva deciziei instanței de apel la 06 februarie 2024 a declarat recurs avocatul Oxana Eșanu, în interesele Ecaterinei Bumbu, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 15 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 146-149).

În motivarea recursului a menționat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece eronat s-a interpretat și aplicat normele de drept material, fiind apreciate arbitrar probele administrate.

Prin încheierea din 26 aprilie 2024 a Curții Supreme de Justiție, s-a expedit intimatului Ivan Carapunarlî și intervenientului accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Botanice, mun. Chișinău, copia recursului declarat de avocații Oxana Eșani, în interesele Ecaterinei Bumbu și s-a comunicat dreptul de depunere, în termen de până la o lună, a referinței, cu expunerea asupra obiecțiilor materiale și procedurale invocate în cererea de recurs (f. d. 161).

Prin referința depusă la 07 mai 2023, avocatul Pavel Cotruță, în interesele lui Ivan Carapunarlî, a solicitat considerarea ca fiind inadmisibil recursul declarat de Ecaterina Bumbu.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 01 noiembrie 2023 și a expedit-o participanților la proces la 31 ianuarie 2024, prin intermediul poștei terestre, însă confirmarea recepționării la materialele cauzei nu este (f.d. 144).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 06 februarie 2024 (f. d. 146).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de avocatul Oxana Eșanu, în interesele Ecaterinei Bumbu, împotriva deciziei din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de avocatul Oxana Eșanu, în interesele Ecaterinei Bumbu, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Din analiza recursului declarat de avocatul Oxana Eșanu, în interesele Ecaterinei Bumbu rezultă că, drept temei de declararea a recursului a fost invocat art. 432 alin. (1) lit. a) și e) din Codul de procedură civilă, (în vigoare la data declarării recursului), adică interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară

jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție, hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii contestate, or, la examinarea cauzei instanța de apel a aplicat speței date legislația în vigoare care în rezultatul interpretării normelor legale corespunde jurisprudenței uniforme. De asemenea, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra căror instanța de apel, s-a pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

Dezacordul recurenței cu decizia instanței de apel, relatarea repetată a situației (redată în cererea de chemare în judecată), nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Însă, în contextul prevederilor art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cazul invocării inclusiv în recurs de către recurent a temeiului conținută la art.432 alin. (1) lit. a) și e) din Codul de procedură civilă, care prevede că, interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, instanța de recurs verifică și sub aspectul dat temeiurile recursului.

La acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicite admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45). Procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a considera recursul declarat de către avocatul Oxana Eșanu, în interesele Ecaterinei Bumbu, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de avocatul Oxana Eșanu, în interesele Ecaterinei Bumbu, împotriva deciziei din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Stela Procopciuc

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc